

ԼՐԱԳԻՐ ՍԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՎԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ՔԱՅՆԱՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պարսկաստանի համար տարեկան 5 ֆր. և կամ 2 բլե.ս. թղթգրմ. Ուրիշ ամեն տեղի համար ուր այս րազրի մուտքը արգելուած չէ, տարեկան քաժնորդագրին 5 20 ֆր., վեցամսեայն 10 ֆրանգ և եռամսեայն 5 ֆրանգ :

Բաժնեգրիները կանխիկ կը վճարուին և Տնօրէնութիւնն ինք կը վճարէ րազիրը զրկելու փոստի ծախքը :

Նամակ և ծրար պէտք է զրկել հետեւեալ հասցեով. M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal Arménia. MARSEILLE (France)

Է ՏԱՐԻ ԹԻԻ 45

1892 ՅՈՒՆՎԱՐ 23

1892 ՅՈՒՆՎԱՐ 11 (Հ.Տ.)

ՇԱՐԱԾ

Կը հրատարակուի Դ. Լ. Ն. Թ. օրեր

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւններն : Պարտաւոր չէ վերադարձունել հրատարակուած ձեռագիրք : Երկ. Գանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով : Գանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանդիւ կարծէ. 1 գլխագիրը 2 սանդիւ :

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de Rédaction (Allées de Meilhan, 44.)

ՀԱՅՈՑ
ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ՄԻՈՒԹԻՒՆ

==

ՆԱՍԱԿ ԵՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Քաղաւած կանոնագրէն)

« Հայոց Հայրենասիրական Միութեան » նպատակն է աշխատել վարչական բարենորոգումներ մտցունելու թիւրքահայաստանի մէջ, հայ ժողովրդի տեղական պէտքերին համեմատ : Հայ ժողովրդի ցանկութիւնն է իրաւունք ստանալ ազատօրէն ինքզինք կառավարելու որով միայն պիտի կրնան վերնալ այն հարստահարութիւններ որոնք այսօր Հայաստանի թշուառութեան և աւերակ դառնալուն պատճառ կը լինին :

« Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն » իւր նպատակ իրագործելու համար իւր կարողութեան չափով կը գործադրէ ամեն յարմար եղած միջոցներն, ժամանակի պահանջներին համեմատ : Կաշխատի ներքին ոյժ գոյացունել Ազգին մէջ իւր ազատութեան համար, հրատարակութիւններ կանէ, դիմումներ կանէ որոց որ պէտք է և նիւթապէս ու բարոյապէս կը քաջաբերէ անոնց որոնք անձնուիրութեամբ կաշխատին Հայրենիքի ազատութեան գործին :

Միութիւնը կունենայ իրեն բերան եզրող րազիր՝ որ, բայցի վանալուն լուրեր ապէ իրրեւ րազիր, կը հաղորդէ ընդհանրութեան ինչ որ Միութիւնը ուզէ հաղորդել, տեղեկութիւններ կուտայ Հայաստանի և տարաբնակ Հայերի գրութեան վրայ և կը ծառայէ Հայրենասիրական եռանդը արծարծելու Հայերին մէջ : (*)

Մանօր. «Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» անդամակցիլ կամ թղթակցիլ ուղղոնքը պէտք է գրիմեն հետեւեալ հասցէին .

M. Portoukalian
(FRANCE)

Marseille

(*) «Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» կը նպատէ Արմ.Յիւս րազրի հրատարակմանը :

ԲՈՎԱՆ ԳԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կարողիկոսական ընտրելիներ. — Օր նոր, լուր նոր. — Նամակ Ռուսիան (Կարս). — Կովկասեան լուրեր. — Մանագոյժ. — Հ. Ալիշանի հիւանդութիւնը. — Հայեր յԱմերիկա. — Մի բացատրութիւն. — Տեղական. — Թիւրքիան լուրեր. — Ապտակ Ֆրանսական Խորհրդարանի մէջ. Արտասանմանի լուրեր. — Ծանուցումներ. — Բանասիրական (Ռեդեպուրիսիոն Հայաստանի եւ Պարսկաստանի մէջ) :

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐԵԼԻՆԵՐ

Թիւրքիսեւ մի քորակից գրած է մեզ, ի միջի այլոց, և հետեւեալը .

..... Գալով կաթողիկոսական խնդրին, հարկ եմ համարում թիւթիկի հայ շրջանների տրամադրութիւններին մասին հետեւեալն ասել :

Ձեզ յայտնի է արդէն Մոռնի գիրքը. գրութեան բարձրութեան վերայ կանգնած նա ճանաչում է մի միայն մի հատիկ անձն — Մկրտիչ արքեպիսկոպոս Խորիմանին : Ուրիշ ոչ մէկին նա չի համարում գրութեան բարձրութեան վերայ կանգնած, այն պէս որ միայն յաւամայիցս, Ռուսաց օրէնքին բաւարարութիւն տալու համար, նա երեւի հարկ դատի մի որեւիցէ ուրիշի անուն եւս տալ (հաւանօրէն

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՈՒՂԵԻՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՊԱՐՍՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

(Քաղեւով քարգմանուած Թան րազրի 1891 ղեկտ. 17 րուի յաւելումէն)

(Շար. 44ր րուէն)

Իրիկուն լինելուն պէս, ժամ ձին տեսնենք, բազմութիւնը կըսկի լեցուիլ սրճարանները, եթէ կարելի է այսպէս անուանել այն մի քանի խեղճութեան խանութներ որտեղ սուրճ, թէյ, մաստիճ և լիմոնաւներ կը գտնուին ծախու : Մաստիճան ախորժաբաց մի խմիչք է զոր կը պատրաստեն ալքօլի կամ օղիի մէջ մաստաքէ խառնելով. այդ խմիչք բերւած ատեն, հետ մէկտեղ մեծ բաժակ մը ջուր և փոքր պնակներով շաքարեղէն, խալեար և զանազան բուսածեղներ կը բերուին. յաճախօրը մաստիճան կը խմէ և մատնելով կը ճաշակէ այդ աղանդերը. այդ կերպով այստեղ ախորժակ կը բանան : Միւսլիմանները կը քաշուին ալքօլ կամ ուրիշ խմիչք գործածելէ հրապարակային տեղերը, սակայն իրենց տան մէջ կը խմեն և յաճախ չափազանցօրէն : Մութը կոխելուն պէս, մուկիւնները կը սկսին իրենց ռնգական ձայներ

կամ Սեդրակեան Արիստակէս Եպիսկոպոսի (Կաթողիկոսական եպիսկոպոսին) :

Մոռնի յայտարարութիւնը այդ մասին (Մոռնի Ն. 9) այստեղ արտատպւեց միայն Մշակ րազրում, որից եղբակցներում են թէ նաեւ Մշակը Խորիմանին պէտք է կաթողիկոսական կանդիդատ ճանաչէ :

Պէտք է ասած, որ Խորիմանի աւանդ թէեւ այստեղ յիշում էր առաջ, բայց միայն Մոռնի յայտարարութիւնից յետոյ նորա թեկնածութիւնը ամենալուրջ կերպարանք ըստացաւ այն շրջանների համար, որոնք թէեւ թեթեւ կերպով, բայց և այնպէս նորան թեկնածուի դեր էին յատկացնում :

Անկարեւոր չէ իմանալ և այս, որ Մոռնի Ն. 9ի լոյս տեսնելուց յետոյ, տեղական գրաքննութեան կոմիտեան արգիլեց ունէ խօսք խօսել կաթողիկոսացուների մասին. ահա թէ ինչո՞ւ այդ դէպքից յետոյ այստեղի մամուլի մէջ ոչ մի խօսք չի եղել կաթողիկոսացուների մասին :

Մշակ րազրի կարծիքը յայտարարուած չէ. բայց ամենքը գիտեն նորա յարաբերութիւնները Արիստակէս եպիսկոպոս Սեդրակեանի հետ :

միւսրէթների ծայրերէն հնչեցունել. ահա խանութները կը փակուին և միւսլիմանները մղկիթ կը վազեն աղօթքի : Օրը այս կերպով վերջացած կը լինի. գիշերը գալէն ետք, եթէ մի տեղ ուզէք այցելել, չէք կարող տունէն դուրս ելնել. առանց մի լապտեր առնելու ձեզ հետ :

Օթէլ տիթալի որ Տրապիզոնի միակ հիւրանոցն է, շատ քիչ ճանապարհորդ հիւրեր կունենայ. բայց քաղաքացի մի քանի Հայերը այնտեղ կառնեն իրենց ճաշ. աղոնք սոսկալի նկարագրութիւններ կըսկսին անել մեզ ճամբու նկուրթիւնների և վտանգների վրայ և երկարօրէն կը պատմեն մեզ աւազակների շահատակութիւնները. չկայ մէկ նեղ անցք, մի կիրճ, ապառաժուտ մի հեղեղատ ուր ճանապարհորդ կարենայ ապահով նկատել ինքզինք. դարանելով ծայրերի ետեւ, աւազակները երբ կը տեսնեն ճանապարհորդը, առաջին անգամ իբր աղբարարութիւն, հրացանները կարճակն յետոյ իրենցմէ մին կը յառաջանայ և ձեզ յայտնելով թէ գիմադրութիւն անօգուտ է, կը հրաւիրէ որ թողուք ձեզ կողպտուն, գործողութիւնը արագօրէն կը կատարուի, ա՛լ անկէ ետք կրնա՞ք ձեր ճամբան շարունակել. վտանգը հետեւապէս աւելի մեծ է մեզ համար, որովհետեւ Նուրագիները առհասարակ կը կարծուին թէ աւելի ստակ կունենան իրենց հետ :

Պէտք է կարծել որ նորա կանդիդատները լինելու են թէ՛ Խորիման և թէ՛ Սեդրակեան՝ իբր հաշաւար թեկնածուներ :

Արձագանքի մասին կարծում են ոմանք թէ Աշդեանին կառավարի : Նոր-Դարի մասին ոչինչ յայտնի չէ :

ՕՐ ՆՈՐ, ԼՈՒՐ ՆՈՐ

Թիւթիւն մեզ կը հաղորդեն հետեւեալը, որ թէեւ մեր թղթակցի մի բաւական վստահելի աղբիւրէ լսած է, բայց մենք նկատի առնելով այդ լուրի ծանրակշիւ հանգամանքը, վերապահութեամբ միայն կը հրատարակենք :

«Պետերբուրգից հեռագիր է ուղարկուած Էմմիաձին, որով հրաւիրում են մի քանի ներկայացուցիչներ ուղարկել Պետերբուրգ, որպէս զի ռուս հոգեւորականների հետ վիճեն, բացատրեն և պարզեն հայ և ռուս եկեղեցիների միջեւ եղած ծրարական տարբերութիւնները և մի եղբակցացութեան յանգեն, միութիւն հաստատելու համար այդ երկու եկեղեցիների միջեւ : »

Փոքր Ասիայի աւազակները Քաղաքիւրիացիների նման ունեն իրենց զրոյցներ. անոնց հաշակաւորների մէջ ամենէն սարսափ աղօթել եղած է Մանօլի : Մանօլին հովիւ մ'էր, ազգով Յոյն : Մի օր իր ոչխարներէն մին կը գողնան, ինք որ գիտէր գողին ո՞վ լինելը, դատաւորին կը դիմէ արգարութիւն խեղդելու համար. բայց որովհետեւ աղքատ էր, պարտաւոր կը դարձունեն զինք. աղքատ միայն Մանօլի լեռը կը քաշուի, աւազակների մի խումբ կը կազմէ և այդ օրէն ի վեր բոլոր երկիրը կը տարածուի իր ոճրագործութիւնների համբաւը. ա՛լ ճանապարհները անանց կը դառնան, կարաւանները կը կապտուին, ճանապարհորդները իրենց գլուխ փրկանքով կաղատեն, սուրհանդակներն իսկ կարգիւրուին և փոստի հաղորդակցութիւնը կը դադրի. սոսկուր իր լրման կէտին հասած էր. ի զուր ոստիկանների խումբեր կը կազմակերպուին, աւազակի գնտակը այդ թշուառները դատապատ կանէ. այսպէս, Մանօլի ա՛հը ամեն կողմ կը բռնէ, օր աւուր կը մեծանայ : Սակայն Մանօլի վեհանձնութիւն ալ ունէր, աղքատներ ոլորմութիւն կընդունին իրմէ, թշուառներին օգնութեան կը հասնի ինք, վանքերին նուէրներ կը զրկէ, եկեղեցիներ ալ կառուցանել կուտայ : Բայց վերջապէս, կառավարութիւնը, նորա ետեւէ ետեւ կրկնած յան-

Պուլանժէական երեսփոխաններն որոնք անհաշտ ռիս ունին ներքին գործերի նախարար Պր. Գոնսթանի դէմ որ կտրուկ միջոցներով իրենց գործիքին խորաակեր էր, կը պատահաստուէին նոյն օրը խորհրդարանի բեմէն անուանարկիչ յայտարարութիւններ անել անոր մասին, հարցապնդումներ անելով, թէեւ նախարարացեալ Պր. Յրէյսինէ մերժեց պղծարցապնդումներ լսել, ասելով որ խորհրդարանական ազատութիւն չը պէտք է որ թոյլատրէ մէկի մը հանրապետական կառավարութիւնը անւանարկիչ խորհրդարանի բեմէն։ Սակայն պուլանժէական Լօրը պնդեց որ իրաւունք ունի խօսելու և երեսփոխանական ազատութիւնը չէ կարելի է զոհել նախարարութեան մէկ անդամին որ արդէն իսկ յայտառկուած է հանրային կարծիքի առջև։ Պր. Գոնսթանն որդին կահնարկուէր այս նախատինք, չկրնալով ինքզինք զսպել և մոռնալով որ երկրին ամենէն պատահական ժողովին մէջ կը գտնուի և թէ նոյն իսկ իր քով նստած է Արդարութեան նախարարը, տեղէն վեր ելաւ և բեմին մօտ յառաջանալով ապուստկեց պուլանժէական տտենտիօսը։ Սակայն փոխադարձել, բայց մէջը մըտան և արգիլեցին. միայն ձեռքը գտնուած թղթիւր նետեց նախարար

քի երեսին : Բայց միջադէպը չվերջա-
ցաւ ազով . երեսփոխանական նըս-
տարաններէ վրայ փոխադրուեցաւ
կուրը և հանրապետականներէ ու պու-
լանժէականներէ ոմանք սկսեցին կըռ-
ւիլ իրար հետ նախ խօսքով , բայց
խսկոյն յետոյ բռնուցով և ապրտակով :
Ապմեկը կը սաստկանար . հայհոյու-
թիւններ կը տեղային փոխադարձա-
պէս . մեծ գոռաբուռութեամբ կարելի
եղաւ հանդարտեցունել զիրենք : Նա-
խադհը ատենը փակեց և ժամու-
կէսէն ետք միայն բացաւ որ գլուխ-
ները հանգարտին : Նխտը վերսկսե-
լով , Պր. Գոնսթան բեմը ելաւ և նե-
րօղութիւն խնդրեց ատենանէն որին
պէտք եղած յարգանքի մէջ թերի
գտնուեցաւ , չկրնալով իրեն ուղղուած
նախատինքը տանել . սակայն Պր. Լօր
պուլանժէականէն ներսու չխնդրեց :
Գործը մենամարտի վրայ մնաց . ար-
դէն ուրիշ մի մենամարտ անմիջապէս
տեղի ունեցաւ կուռք երկու երեսփո-
խաններէ մէջ , յաջորդ օրն ալ Պր.
Լօր նախարարին զրկեց իր վկայներ
որոնք մերժուեցան :

Հանրապետական լրագրիւնները առ
հասարակ կարգարացունեն Պր. Գոնս-
թանի վարմունքը . « Նախարար լինե-
լը պահ մը մոռցաւ , կասէ Տէպա , մարդ
լինելը յիշելով » : Սակայն Ծերակոյտի
մէջ ցաւ կը յայտնուի միջադէպին հա-
մար և այն կարծիք կը յայտնուի թէ
պէտք էր աւելի պաշարել լինել :

Պր. Գոնսթան առարկելով թէ Պր.
Լօր շատ ուշ զրկած է իր վկայներ և
Լոնտոնէ , Պր. Ռօշֆորէն խորհուրդ
առնելու համար անտնացեր է , այդ
պատճառաւ ինքն ալ կը մերժէ մենա-
մարտիլ : Պր. Լօր Ընդհանուր դատա-
խաղին դիմած է դատ բանալու հա-
մար . սա ալ վերք Երեսփոխանական
ժողովի նախագահին զրկել է ասելով
որ նաոի մէջ տեղի ունեցած անցքերը
անոր միջոցով դատաստանի տակ կըր-
նան իյնալ : Կը լսուի թէ կառավարու-
թիւնը դատի պիտի ենթարկէ Էնթ-
րանսիական լրագիրը որ « մարդաս-
պան , դող , աղլիկներէ բռնաբարօղ »
մականոններ տուած էր Պր. Գոնս-
թանի Պր. Ռօշֆորէ եկած մէկ հետա-
գրին մէջ :

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐՆԵՐ

Պերլինի մէջ հետաքրքրաշարժ
մի դատ տեղի ունեցաւ անցեալ յուն-
վար 5ին : Դատարանը իր վճիռ պիտի
տար հետեւեալ դէպքի մասին . խըն-
ճօյքի մը ժամանակ կայսեր կենաց
խմուած ատեն , Հէրմոսթֆցի մի գոր-
ծաւոր որ սեղանակից էր չուրեց ոտ-
քի կանգնել , թէեւ ընկերները շատ
ստիպեցին , սակայն ինք տեղէն չար-
ժեցաւ : Ընդհ. դատախազը իմանա-
լով այս բան , դատ բացաւ գործաւո-
րին դէմ և 6 ամիս բանտարկութիւն
պահանջեց : Դատարանը ամբաստան-
եալի փաստարանը լսելէ ետք որ կը
պնդէր թէ կայսեր կենաց առաջար-
կուած ատեն ոտքի չկանգնելն յան-
ցանք մը չէ կայսեր դէմ , անպարտ
արձակեց գործաւորը :

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ ԳԻՐՔԵՐԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Արմենիայի խմբագրատունն իր մօտ
ծախու գտնուած գիրքերէն մի վիճա-
կահանութիւն կազմած է որի ամեն
թիւերն ալ կը շահին որովհետեւ 1000
տոմսակ է և վիճակահանութեան դըր-
ւած են 1000 օրինակ ընտիր գիրքեր ,
տետրակներ և պատկերներ զանազան
գիտնորով (Ալիշանի , Բաքիի , Ծերեն-
ցի , Միսնասարեանցի , Գամառ-Բաթի-
պաի գործեր , Փորթուգալեան հրա-
տարակութիւններ և այլն , ամբողջը 53
տետակ , 100 ֆրանքնոցէն մինչեւ 15
սանթիմոն) :

Վիճակահանութիւնը անպատճառ
պիտի կատարուի 1892 ապրիլ 19/1 մա-
յիսի կիրակի օրը , Մարտէլլ , Արմենիա
լրագրի խմբագրատան մէջ : Նոյն օր
իւրաքանչիւր թուի շահածը պիտի
հրատարակուի իսկոյն Արմենիայի մէջ :

Ուզողը ազատ է իւր շահած գրքի
փոխարէն ստանալ մի ուրիշ գիրք որ
մեր խմբագրատան մէջ ծախու կը
գտնուի միեւնոյն գնով . իսկ եթէ իր
ուզած գիրքը աւելի մեծ արժէք ու-
նենայ , տարբերութիւնը վճարելով
կրնայ ստանալ : Օրինակ . եթէ մէկը
շահած է Բաքիի Ղարաբաղի Աստ-
ղագետը որի գինն է 4 ֆր. 20 սանթմ.
բայց ինք կուզէ ունենալ Բաքիի
Դաւիթ Բեկը որի գինն է 10 ֆրանք ,
տարբերութիւնն՝ այսինքն 5 ֆր. 80
սանթմ միայն վճարելով կրնայ ստա-
նալ Դաւիթ Բեկը Ղարաբաղի Աստղա
գետին փոխանակ :

Իւրաքանչիւր տոմսակի գինն է
Մէկ(1) ՅՐԱՆԻ : Կը ծախուի Մարտէլլ ,
Արմենիայի խմբագրատան մէջ : Մար-
տէլլէն դուրս ալ կը զրկուի միեւնոյն
գնով , զրկելու փոստի ծախքը խմբա-
գրատունէն վճարուելով միայն թէ ե-
թէ 10 հատէն պակաս տոմսակ ուզուի ,
իրբեւ տպագրուած բան (imprimés)
բաց կը զրկուի փոստով . իսկ 10 հատ
կամ աւելի ուզուած ժամանակ , տպա-
հովագրուած նամակով կը զրկուի :

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԴԱՆԵԱՆԻ

Ա. ՀԱՅ ԴԻԻՏԱԶՆՈՒՀԻ ՄԸ (Սպառած) .
Բ. ՀԱՅ ԳԻԻՒԱՅԻ »
Գ. ՍԱՂՄԱՍ ԻՍՐԱԵԼԻ »
Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՅ ԵՒ
ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼՂԱՐ ԱՊՏԱՄ-
ԲԱՊԵՏԱՅ (Պուլպար աղգին իր ազա-
տութիւն ձեռք բերելու համար մէկ
գարէ ի վեր արած ջանքերի խիստ
հետաքրքրաշարժ նկարագրութիւնն
է) (1 ֆր. 10 սանթմ.) 1 ֆր. 50 սանթմ.
Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒՒՆՆԵՐ. — (Հայաս-
տանցիների պանդխտութեան տխուր
հետեւանքների մէկ փոքրիկ պատկերը
կը ներկայացունէ վիպական կերպով) :
Դին (90 սանթմ.) 1 ֆրանք 20 սանթմ.
Զ. ԳԱՄԱՐՔԱՅԻՆ ՓԱԹԻՊԱ — ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ԸՆԹԵՑՈՒՄՆԵՐ յետ այլոքէն աւարտե-
լուն (Մեծանուն հայ բանաստեղծին
վերջերս գրած աղատաշունչ ընտիր ո-
տանաւորներէն 3ը՝ առանձին տետ-
րակով հրատարակուած են) : 50 հատը

2 ֆր. և 50 սանթմ , հատը (5 սանթմ.)
10 սանթմ :
Է. ԼԻՆԶԻ ՕՐԵՆՔԸ ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ.
(Սպառած)
Ը. ԹԻԻՐԲԻԱԻ ՀԱՅՆԵՐ ԵՒ ԻՐԵՆԵՑ ԴԻՍ-
ՏԻՆԵՐ (Թիւրքիայի Հայերին և իրենց
գրացի ազգերի վրայ վիճակագրական
և ցեղաբանական ամփոփ և հետա-
քրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պա-
րունակէ : Թիւրքահայաստանի մէջ բը-
նակող այլ և այլ ազգերէ բնակիչների
թիւին բաղդատական մէկ ցուցակն
ալ կցուած է տետրակին վերջը) : Դին
50 սանթմ (35 սանթմ) :
Թ. «ԱՐՄԵՆԻԱ» ՅՈՒՇԱՐԱՐ (Արմենիայի
Ա տարեշրջանի թիւերը այժմ բոլորո-
վին սպառած և միեւնոյն ժամանակ
շատերի հետաքրքրութեան առարկայ
դարձած լինելով , այդ շրջանի մէջ Մ.
Փորթուգալեանի գրած առաջնորդող
յօդուածներէն գէթ 30ի չափ ամփոփ-
ւած են Յուշարարի մէջ որ ութածալ
գիրքով 124 երեսներէ կը բաղկանայ) :
(1 ֆրանք) : 1 ֆր. 40 սանթմ
Ժ. ՎՐԵԺ (Պուլկարի մէջ Թիւրքերի
արած բարբարոսութիւններէն մի փոք-
րիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց
կուտայ թէ Պուլկարներն ինչպիսի մի-
ջոցների գիւծած են իրենց վրէժ լու-
ծելու համար) : (15 սանթմ) , 20 սանթմ.
ԺԱ. ԹՈՄԱՍ ԲՈՅԱՐԻՍ (Յունաստանի մէջ
Թիւրքերի արած բարբարոսութիւն-
ներէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկա-
յացունէ և ցոյց կուտայ թէ Յուններն
ինչպիսի միջոցների գիւծած են իրենց
վրէժ լուծելու համար) , (0,15 սանթմ)
20 սանթմ :

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
1892
Նահանջ թուականին
Սեփականութիւն
Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցին Հայոց
Կ. ՊՈԼԻՍ
Տպագր. Պաշտտութեան
Դինն է , Մարտէլլէն դուրս զրկե-
լով , 75 սանթմ . Մարտէլլի մէջ 65
սանթմ :

ՕՐԱՑՈՅՑ
1892
ՆԱՀԱՆՋ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
Սեփականութիւն Ս. Փրկչի
Ազգային Հիւանդանոցին Հայոց
Տպագր. Պաշտտութեան Ի Կ. ՊՈԼԻՍ
Կը ծախուի Արմենիայի խմբագրա-
տունը , 25 սանթմ Մարտէլլի մէջ , 30
սանթմ Մարտէլլէն դուրս , զրկելու
փոստի ծախքը խմբագրատունէն վը-
ճարուելով :

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Արմենիայի խմբագրատան մէջ ծա-
խու կը գտնուին , ի միջի այլոց , և հե-
տեւեալ գիրքերն որոց գիներն նշա-
նակուած են , զրկելու փոստի ծախքն
ալ միայն հաշուելով :

Ելիգէ Ռէքլիս — Ռուսական Հայաս-
տան կամ Արաքսի աւազանը , Ուրմիա
իւճ և Առաջաւոր Ասիա : Թարգմանեց
Միսրան : Վաղարշապատ 1891 :

Դին 1 ֆրանք
Բաշուհի Հ. Մ. — Աշխարհագրու-
թիւն հին և նոր Հայաստանեայց
2 ֆրանք 50 սանթմ
Աբել Արքեպիսկոպոս Մխիթարեանց —
Պատմութիւն Ժողովոց Հայաստանեայց
եկեղեցւոյ հանդերձ կանոնագրու-
թեամբ . Վաղարշապատ 1874 .

70 սանթմ
Եզնիկ քահանայ երգեցեանց — Դասա-
գիրք հայկական ձայնագրութեան հա-
յոց դպրոցների համար . Բ տպագրու-
թիւն . 2 ֆրանք 10 սանթմ
Վ. Փափագեանց — Խաթ — Սաբա (Հայ
բողաների կեանքից) , 55 սանթմ
Վ. Փափագեանց — Ճգնաւոր Եղօ
(Թիւրքահայերի կեանքից) , 35 սանթմ
Շիրվանգատե — Գործակատարի յի-
շատակարանից (մի պատկեր վաճառա-
կանական կեանքից) և հրդեհ նաւթա-
գործարանում (Բագուի մշակների
կեանքից) 1 ֆրանք :

Գաբրիէլ Եպ . Այվագեան — Սրեն ու
մոլորակները (Հարան կենցաղագրու-
թիւնեց) , 35 սանթմ
Նոյն — Եգիպտոսի հնութիւնները
35 սանթմ
Նոյն — Մեծ Ներսէս Հայրապետ
35 սանթմ
Մանկունի — Այլի վանք կամ Դեղար-
դայ վանք , 35 սանթմ
Վարդուկեան — Դայլայիկ (Դրաբար
ոտանաւորներ՝ արաբադարձութեան
հրաշալիքներին վրայ) , 75 սանթմ

Եզնիկ քահանայ երգեցեանց — Ազգա-
յին երգարան ձայնագրեալ հայկական
ձայնանիշներով : 2 ֆր. 80 սանթմ
Չայնագրեալ երգեցողութիւն Ս. Պա-
տարազի — Բ տիպ . Էջմիածին 10 ֆր.
Բաղդասարեան աշխարհագրութիւն . Ա-
սիայի , Արիւիկէի , Ամերիկայի և Աւստ-
րալիայի բնական , տոհմական և քա-
ղաքական նկարագրութիւնը .
1 ֆրանք 75 սանթմ
Վ. Փափագեանց — Պատկերներ Թիւրք-
քահայերի կեանքից (Հեղինակին 11
հատ ամենաընտիր վէպիկները) .
4 ֆրանք :

Ասոնցմէ զատ , Արմենիայի խմբագ-
րատան մէջ ծախու կը գտնուին նաեւ
Հ. Ալիշանի , Հ. Ինճիբեանի , Հ. Դաբե-
գին Զարհանէլեանի , Բաքիի , Ծե-
րենցի հրատարակուած բոլոր գիրքերն ,
ինչպէս և ուրիշ օգտակար գիրքեր և
քարտէշներ Հայաստանի հայերէն կամ
լատինական տառերով և զանազան
գիտնորով և ին . և ին .
Դրովաճառանոցի ժանրամաս ցու-
ցակը որ 90 երեսներէ կը բաղկանայ ,
ցանկացողներին կը զրկուի ձրիապէս :

ՏՆՕՐԷՆ — ԻՄՓՐԵՍԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒՄՆԵԱՆ
Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.
ՄԱՐՍԵՅԼ
Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Mkt et Papeterie
Allées de Meilhan, 44.